

Měřínský, Zdeněk

Slavnostní zasedání československých archeologů v Brně

Archaeologia historica. 1985, vol. 10, iss. [1], pp. 505-506

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/139577>

Access Date: 01. 10. 2024

Version: 20241001

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Zasedání sklářské sekce ČSSA při ČSAV

Ve dnech 23.–25. října 1984 proběhlo v Novém Boru zasedání sklářské sekce Československé společnosti archeologické při ČSAV, pořádané pod záštitou sekce pro dějiny a tvorbu skla ČsVTS při o. p. Crystalex v Novém Boru.

Zasedání zahájil předseda sekce pro dějiny a tvorbu skla ČsVTS Z. Andres; poté účastníci vyslechli zprávu o činnosti sklářské sekce ČSSA, přednesenou jejím tajemníkem dr. F. Frýdou. Zasedání bylo věnováno v první řadě zprávám o výzkumu a referátům z oblasti problematiky středověké a částečně i novověké sklářské výroby. Dr. F. Gabriel seznámil účastníky s výsledky výzkumu sklářské pece na Vlčí hoře v Lužických horách, která svým datováním kolem r. 1300 je doposud nejstarší středověkou archeologicky zjištěnou sklářskou pecí v Čechách. Dr. E. Černá podala zprávu o pokračování výzkumu sklářské huti z počátku 15. století na Moldavě v Krušných horách, kde byla v tomto roce odkryta další pec. O objevu sklářské huti na lokalitě Lidlovy Dvory, okr. Klatovy, referoval dr. F. Frýda. Jedná se patrně o první stanoviště huti Vogelsangalhtütte, zmiňované v písemných pramenech k r. 1699. Význam objevu spočívá především ve skutečnosti, že se zde výjimečně zachovala téměř úplná konstrukce pece. Dr. V. Šplíchal, CSc. prezentoval výsledky výzkumu zaniklé barokní sklárny v Deštném v Orlických horách. Problematikou sklářství na Moravě se ve svých referátech zabývali dr. R. Snášil, který svou zprávou o sklářském výrobním objektu z 9. stol. v Uherském Hradišti potvrdil (vedle nálezů z Nitry a Starého Města u Uh. Hradiště) existenci velkomoravského sklářství, a dr. Z. Himmelová, která referovala o souboru středověkého skla z hradu Rokštejna, okr. Jihlava. Závažný a svým předmětem velmi zajímavý byl referát J. Kubáta a M. Gelnara, „K historii technologie zaniklých sklářských hutí v Lužických horách“. Autoři na základě výsledků fyzikálně chemických rozborů materiálu sklářských pánví dospěli k důležitým poznatkům technologie tavby skla v minulosti. Technologii sklářské výroby se zabýval i R. Hais v příspěvku věnovaném vývoji sklářských pecí. Z dalšího programu je třeba se zmínit zvláště o referátu V. Rožmberské, kterým autorka podala velmi přehledný a soustavný návod k záchraně a rekonstrukci historických skel.

Na ukončení zasedání se účastníci na základě diskuse shodli na usnesení, v němž konstatovali nutnost zřízení centrální laboratoře pro provádění analýz skel spolu s databankou, evidující a uchováující etalony rozborů; dále se vyslovili pro navázání kontaktů s VÚUS Nový Bor za účelem provádění rozborů sklářských pánví z archeologických výzkumů; zdůraznili význam výzkumu sklářských lokalit na Vlčí hoře a Moldavě pro studium historie sklářství; konečně v zájmu sjednocení technologické terminologie v publikacích doporučili sekci pro dějiny a tvorbu skla ČsVTS vypracovat slovník technologických názvu pro potřeby archeologů a historiků.

Závěrem vyslovili účastníci poděkování pořadatelům zasedání a vedení o. p. Crystalex.

ZDENKA HIMMELOVÁ

Slavnostní zasedání československých archeologů v Brně

Ve dnech 15.–16. listopadu 1984 se v Brně konalo u příležitosti 40. výročí SNP slavnostní zasedání československých archeologů spojené s jednáním hlavního výboru Čs. společnosti archeologické, Slovenské archeologické společnosti a val-

ného shromáždění ČSSA. Úvodní projev zasedání přednesl akademik J. Pouлік a součástí jednání dne 16. 11. 1984 byly i informativní referáty o nových archeologických výzkumech. Všechny příspěvky se nějakým způsobem dotýkaly problematiky slovanské a středověké archeologie.

Dr. M. Gojda předvedl výsledky záchranného výzkumu v Roztokách u Prahy, kde bylo v 8 polohách zjištěno časněslovanské osídlení 6.–7. století reprezentované především nálezy polozemnic s výborně dochovanými konstrukčními prvky, otopnými zařízeními i dalšími předměty hmotné kultury. Souhrnný referát o výsledcích archeologických výzkumů na východním Slovensku přednesla dr. M. Lamiová-Schmiedlová, CSc., která se mimo jiné zmínila i o nalezištích ze slovanské doby a středověku (např. Svinica), a podobně byly výzkumy z těchto období zastoupeny i v příspěvku dr. J. Rajtára o dosavadních výsledcích archeologických výzkumů na dunajském vodním díle Gabčíkovo–Nagymaros. Na závěr promluvil dr. Z. Klanica, CSc., o výzkumu v Mikulčicích a jeho dalších perspektivách, včetně průzkumů mikulčického zázemí (Nechvalín, Prušánky, Mutěnice atd.). Zařazení přednášek do programu zasedání poskytlo základní informace o nejnovějších výsledcích některých velkých a stěžejních výzkumů.

ZDENĚK MĚŘÍNSKÝ

Čechy v době slovanské

Ve dnech 20.–21. listopadu 1984 se v AÚ ČSAV v Praze konala diskuse k tezí připravované syntézy dějin 6.–počátku 13. století nazvaným „Čechy v době slovanské. Archeologie o vzniku o počátcích českého státu. Praha, Archeologický ústav 1984, 193 s.“, které připravil kolektiv autorů za redakce dr. M. Beranové, DrSc., dr. Z. Váni, CSc., a dr. Z. Krumphanzlové, CSc. Dvoudenní jednání zahájil dr. M. Richter, CSc., ředitel AÚ ČSAV v Praze a dr. M. Beranová, DrSc., jež stručně shrnula hlavní problémy plynoucí ze zpracování celého tématu a upozornila na různé přístupy k syntéze nejstarších českých dějin. Každý půlden byl věnován jedné ze čtyř kapitol tezí [I. Počátky slovanského osídlení (6.–7. století), s. 9–27; II. Před vznikem českého státu (8.–9. století), s. 28–68; III. Počátky českého státu (konec 9.–10. století), s. 69–131; IV. Časně feudální stát Přemyslovců (11.–12. století), s. 132–192]. Odeznely úvodní referáty a koreferáty k jednotlivým kapitolám (I. kap. dr. J. Zeman, CSc. a dr. Z. Klanica, CSc., II. kap. dr. Z. Váňa, CSc. a dr. D. Třeštík, CSc., III. kap. dr. Z. Krumphanzlová, CSc. a dr. R. Turek, DrSc., IV. kap. dr. B. Nechvátal, CSc. a dr. D. Třeštík, CSc.) a následovala bohatá diskuse jak k celkové koncepci, tak i k jednotlivostem. Takto rozvržená koncepce zasedání se ukázala velmi prospěšná, neformální a přínosná. Kladem byl i fakt, že teze byly předem rozmoženy a všichni účastníci si je mohli prostudovat. Vzhledem k tomu, že zainteresovaní odborníci i instituce je mají ve vytištěné podobě k dispozici, zmíníme se zde pouze o některých zajímavých koreferátech a diskusních příspěvcích, kterých odeznělo za dva dny přes šedesát.

Rada z nich se týkala koncepce zpracování celého tématu, vyvážení jednotlivých částí, skloubení poznatků různých společenskovedních disciplín i přírodovědných oborů. Zde se ukázaly četné disproporce plynoucí ze současného stavu výzkumu (např. vývoj osídlení, výzkum zemědělských sídlišť, atd.) i neúčast historika na práci týmu. Proto někteří účastníci zasedání navrhovali spíše koncepci problémově bilanční (dr. Z. Smetánka, CSc.), zaměřenou více tematicky na vlastní hmot-